

# Սուրբ Պատարագ

*SOURP BADARAK*

HOLY BADARAK

Celebrating the Mystery of the Heavenly Liturgy  
of Life In Union with God and the Sacrifice  
Of Thanksgiving, Glory and Worship,  
At the Feast of the Kingdom of God.

## **FIFTH SUNDAY**

The Weeks of Holy Cross Time

SUNDAY OCTOBER 12, 2008



Western Prelacy  
of the Armenian Apostolic Church of America  
H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian

## **WELCOME**

The Western Prelacy welcomes you!

**W**elcome to you, to all the family and to all your friends and neighbors. **W**elcome to the Armenian church. A place of prayer and holiness for all people.

**W**elcome to the beauty of the Holiness and the biblical and the historical vision of heavenly worship. **W**elcome to our ongoing Song of Faith and of Love and of hope and almost two thousand years of uninterrupted Christian witness and service.

And because, in the first century, ca. 34 & 76 AD, the Armenian church was founded by the saints Bartholomew and Thaddeus, two of the original Apostles of Christ, and because ca. 285-301 AD Armenia was established as the "First Christian Nation", we have an extraordinary spiritual treasure and can celebrate, proclaim and share the grace of renewal and resurrection in Christ!

**C**ome and stay with us in that eternal celebration of the Mystery that is God and the Gospel Good News of God's love and grace; given by God and Jesus Christ and the Holy Spirit to the Holy Apostles and to the Church.

**Acknowledgements:** Clip Art: Eastern Christian clipart. **Scriptural Texts:** (Armenian classical version with Today's English Version, ABS). **Armenian Scriptural Text:** "The Sunday Scriptures in contemporary Armenian," The Holy See of Cilicia. **Armenian Liturgical Texts** translations: (Apcar, Conybear, Isaacs, Jacobs, Lelegian, Nersoyan)

## ORDER OF WORSHIP

### THE HEAVENLY LITURGY

*Celebrating the mystery of life in union with God.*  
JESUS CHRIST THE ETERNAL WORD OF GOD

High Priest and Liturgist-  
Shepherd and King-Prophet and Teacher



## Սուրբ Պատարագ

SOURP BADARAK

### ORDER OF THE MYSTERY OF THE HOLY BADARAK

Celebrating the new Covenant and Eternal Spiritual Sacrifice of Thanksgiving and Praise and Glory and Heavenly Worship at the Feast of the Kingdom God

*“Christ our Passover (Zadig) has been sacrificed (Badarak)  
therefore let us keep the feast” 1 cor. 5:2*

### LITURGY OF PREPARATION

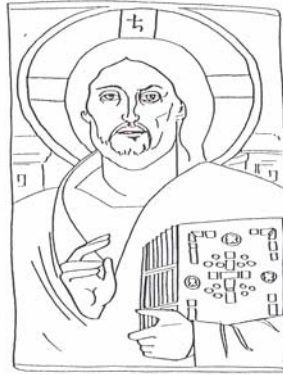
*Preparing to celebrate in love, Spirit and Truth Jn 4:24 Come to the Feast, all things are ready. Mt 22; Celebrating in robes of gladness, clothes and garments declaring salvation, Jesus Christ, The Holy Spirit; and Love and praise; Is 61:10-11; Ps 104:1-6; Gal 3:27; Col 3:14; Pt 5:5. We have confidence to enter the Holy Place....He opened for us through the curtain-veil....since we have a great High Priest over the House of God. Hb 10:19-25*

### LITURGY OF CENSING

Celebrating the glory of God’s presence and our victory in Christ  
*But thanks be to God! For in union with Christ we are always led by God in a triumphant procession. God uses us to make the knowledge about Christ spread every where like a sweet fragrance. For we are like sweet smelling incense offered by Christ to God, which spread among those who are being saved and those who are being lost....but for those who are being saved, it is a fragrance that brings life. 2 Cor 2:15...Offer incense...where I present and reveal myself to you and meet with you...Exodus 29:42-30:1 The court was filled with the cloud and full of the brightness of the glory of the Lord. Ezekiel 10:1. “Incense which is the prayer of the Saints” Rev 5:8 & 8:4 “Prayer set before you as incense” Psalm 141:*

# LITURGY OF THE WORD JASHOU

*Celebrating a Spiritual Feast of Holy Scripture*



*“I bow down worshipping God with my person, proclaiming the Gospel of His Son” Romans 1:9 “My priestly service is the announcing of the good news of God” Romans 15:16 He, who hears my word and believes Him Who sent Me, has eternal life John 5:24 Eat these written words, that I give you and be filled. I heard it and I tasted it as sweet honey. Ezk 2:1-3:3 If any one hears Me, I will eat with Him Rv. 3:20-22 He explained Himself in all the scriptures Luck Let me with ears to hear, Listen! Mark 4:9 I recite your marvels one by one, I rejoice and exult in you I sing praise to your name most, Psalm 9:1*

## ENTRANCE HYMN

*SUNDAYS*

Only Begotten Son and Word of God and Immortal Being. Who did vouchsafe to take Your body from the Holy God Bearer and ever Virgin. O Christ our God, Who are unchangeable, Who did become man was crucified. You, Who are one of the Holy Trinity and are glorified with the Father and the Holy Spirit, Save us.

## JASHOU PSALM of the ENTRANCE

*Psalm 93:1-5 Responsorial*

**The Lord Rules! He is clothed with majesty!**

## JASHOU HYMN

*Sundays PG #4*

The Lord is king.

Blessing in the highest to him who, being born of the Virgin,  
was destined to be our king,  
Alleluia, Alleluia.

Blessing in the highest to him who is our unshaken and firm hope,  
Alleluia, Alleluia.

Blessing in the highest to the indivisible and united Holy Trinity,  
Alleluia, Alleluia.

**TODAYS LITURGY OF THE WORD  
JASHOU**

*Celebrating a spiritual Meal of Holy Scripture*

**“MESETI” MIDDLE JASHOU PSALM**

*PSALM 65:1, THEN IN FULL  
PRAISE AND THANKSGIVING*

To You is befitting blessing, O God in Sion  
and to You prayers shall be given in Jerusalem.

...Blessed is the person whom You choose and accept and  
they shall dwell in Your sheepfold.

We shall be filled from the goodness of Your house;  
Your Temple is holy with wondrous righteousness...

To You is befitting blessing, O God in Sion  
and to You prayers shall be given in Jerusalem.

**OLD TESTAMENT**

**This course is from the prophet Isaiah.**

**ISAIAH 19:1-11B**

*EVIL NATIONS WILL BE PUNISHED*

This is a message about Egypt: The LORD comes to Egypt, riding swiftly on a cloud. The people are weak from fear. Their idols tremble as he approaches and says, 2. “I will punish Egypt with civil war-neighbors, cities, and kingdoms will fight each other. 3. Egypt will be discouraged when I confuse their plans. They will try to get advice from their idols, from the spirits of the dead, and from fortunetellers. 4. I will put the Egyptians under the power of a cruel, heartless king. I, the LORD All-Powerful, have promised this.”

**TROUBLE**

The Nile River will dry up and become parched land. 6. Its streams will stink. Egypt will have no water, and the reeds and tall grass will dry up. 7. Fields along the Nile will be completely barren; every plant will disappear. 8. Those who fish in the Nile will be discouraged and mourn. 9. None of the cloth makers will know what to do and they will turn pale. 10. Weavers will be confused; paid workers will cry and mourn.

**HELPLESS LEADERS**

The king’s officials in Zion are foolish themselves and give stupid advice. How can they say to him, “We are very wise and our families go back to kings of long ago?” 12. Where are those wise men now? If they can, let them say what the LORD All-Powerful intends for Egypt. 13. The royal officials in Zoan and in Memphis are foolish and deceived. The leaders in every state have given bad advice to the nation.

**TODAYS LITURGY OF THE WORD  
JASHOU**

Celebrating a spiritual Meal of Holy Scripture

**MIDDLE JASHOU PSALM-MESIDE**

*Psalm 67*

*Pg #4*

Bless our God!

Say blessings and psalms to the Lord our God!

**NEW TESTAMENT**

**This course is from the Letter to the Galatians  
from the Holy Apostle Saint Paul**

*GALATIANS 2:1-10*

*HOW PAUL BECAME AN APOSTLE*

Fourteen years later I went to Jerusalem with Barnabas. I also took along Titus. 2. But I went there because GOD had told me to go, and I explained the good news that I had been preaching to the Gentiles. Then I met privately with the ones who seemed to be the most important leaders. I wanted to make sure that my work in the past and my future work would not be for nothing. 3. Titus went to Jerusalem with me. .. He was a Greek, but still he wasn't forced to be circumcised. 4. We went there because of those who pretended to be followers and had sneaked in among us as spies. They had come to take away the freedom that CHRIST JESUS had given us, and they were trying to make us their slaves. 5. But we wanted you to have the true message. That's why we didn't give in to them, not even for a second. 6. Some of them were supposed to be important leaders, but I didn't care who they were. GOD doesn't have any favorites! None of these so-called special leaders added anything to my message

7. They realized that GOD had sent me with the good news for Gentiles, and that he had sent Peter with the same message for Jews. 8. GOD, who had sent Peter on a mission to the Jews, was now using me to preach to the Gentiles 9. James, Peter, and John realized that GOD had given me the message about his underserved kindness. And these men are supposed to be the backbone of the church. They even gave Barnabas and me a friendly handshake. This was to show that we would work with Gentiles and that they would work with Jews. 10. They only asked us to remember the poor, and that was something I had always been eager to do.

**TODAYS LITURGY OF THE WORD  
JASHOU**

*Celebrating a spiritual Meal of Holy Scripture*

**ALLELUIA PSALM**

*SUNDAYS*

*Psalm 87:6-7*

*PG#4*

Alleluia, Alleluia

Arise, my Lord God, to the judgment of your command  
And the congregation of peoples shall surround around you!

Alleluia

**THE GOSPEL OF JESUS CHRIST**

**ACCORDING TO MARK**

*MARK 12:35-44*

*DAVID'S SON AND THE LORD*

As JESUS was teaching in the temple, he said, "How can the teachers of the Law of Moses say that the Messiah will come from the family of King David? 36. The HOLY SPIRIT had David say, 'The LORD said to my LORD: Sit at my right side until I make your enemies into a footstool for you.' 37. If David called the Messiah his LORD, HOW CAN THE Messiah be his son?" The large crowd enjoyed listening to JESUS teach.

***JESUS CONDEMNS THE PHARISEES AND THE TEACHERS OF THE LAW OF MOSES***

As JESUS was teaching, he said: Guard against the teachers of the Law of Moses! They love to walk around in long robes and be greeted in the market. 39. They like the front seats in the meeting places and the best seats at banquets. 40. But they cheat widows out of their homes and pray long prayers just to show off. They will be punished most of all.

***A WIDOW'S OFFERING***

JESUS was sitting in the temple near the offering box and watching people put in their gifts. He noticed that many rich people were giving a lot of money. 42. Finally, a poor widow came up and put in two coins that were worth only a few pennies. 43. JESUS told his disciples to gather around him. Then said: I tell you that this poor widow has put in more than all the others. "Everyone else gave what they didn't need. But she is very poor and gave everything she had. Now she doesn't have a cent to live on.

ԵՍԱՅԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ ԳԻՐՔԷՆ

(19.1-11)

- 1 Ահա Տէրը թեթեւագնաց ամպի վրայ նստած  
Եգիպտոս պիտի գայ :  
Անոր դիմաց Եգիպտոսի կուռքերը պիտի դողան,  
Եգիպտացիներու սիրտը պիտի հալի :
- 2 Եգիպտացիները եգիպտացիներուն դէմ պիտի ելլեն,  
Եղբայրը եղբօր դէմ պիտի պատերազմի  
Եւ ընկերը՝ իր ընկերոջ դէմ,  
Բաղաբը Բաղաբի դէմ եւ թագաւորներ թագաւորներու դէմ :
- 3 Եգիպտացիներ իրենց հոգեկան կորովը պիտի  
կորսնցնեն,  
որովհետեւ անոնց ծրագիրները պիտի խառնեմ,  
ուստի անոնք խորեուրդ պիտի ուզեն  
իրենց աստուածներէն ու կուռքերէն,  
ոգեհարցներէն ու վիուկներէն :
- 4 Խստասիրտ տէրերու ձեռքը պիտի մատնեմ զիրենք,  
անգութ թագաւորներ պիտի տիրեն անոնց, —  
կ'ըսէ Երկնային Զօրքերու Տէրը :
- 5 Եգիպտացիներ գետափնեայ ջրակոյտերէն պիտի խմեն  
իրենց ջուրը,  
որովհետեւ Նեղոսը պիտի հուազի ու ցամփի :
- 6 Նեղոսէն բացուած առունները պիտի հահնահան  
եւ ամբողջ գետը պիտի ցամփի.  
բոլոր մարգագետինները, եղգնուտներն ու պրտուի  
շամբուտները  
եւ մամուռով պատուած մարգագետինները պիտի  
չորնան :
- 7 Նեղոսի շուրջը անած ամէն կանաչութիւն,  
եւ գետեզրէն մշակուած բոլոր արտերը  
խորշակահար պիտի չորնան :

- 8 Նեղոսի ձկնորսներն ու բոլոր կարթընկէցները պիտի  
տրամին ու հեծեն,  
ցանցորդներն ու ուռկանաւորները սուգ պիտի ընեն:  
9 Նրբահիւս կտաւագործներն ու բեհեզ գործողները  
պիտի անճրկին,  
10 բոլոր վարպետ արհեստաւորները եւ գարեջրագործ-  
ները  
պիտի տրամին եւ յուսալուին:  
11 Արդարեւ յիմար եմ Տալամիսի իշխանները,  
փարաւոնին իմաստուն կոչուած խորհրդակաճները,  
որոնք յիմար խորհուրդներ կու տան:

## ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼԻ ԿՈՂՄԷ ԳԱՂԱՏԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ԳՐՈՒԱԾ ՆԱՄԱԿԷՆ

(2.1-10)

- 1 Այնուհետեւ, տասներչորս տարի ետք կրկին Երու-  
սաղէմ գաղի Բառնաբաւին հետ, Տիառոն ալ միասին  
2 առնելով: Գաղի, որովհետեւ Աստուած յայտնեց որ  
երթամ: Այնտեղ Երուսաղէմի եկեղեցիին զեկոյց տուի  
հեթանոսներուն մէջ կատարած քարոզութեանս մասին:  
Առանձնաբար զեկոյց տուի նաեւ եկեղեցւոյ ղեկավար-  
ներուն, որպէսզի իմ ուղղութեանս մասին իրենց հա-  
ւանութիւնը ունենամ, եւ զուր տեղ աշխատած չըլլամ  
3 եւ չաշխատիմ: Անոնք բնաւ չստիպեցին որ թրխատուի  
ինծի բնկերացող Տիառոն, որ հեթանոսութենէ կու  
4 դար: Թրխատութիւն պահանջողները քանի մը կեղծ  
քրիստոնեաներ էին, որոնք հաւատացեալներու շար-  
քերուն մէջ սարգած էին՝ Յիսուս Քրիստոսով մեր ու-  
նեցած ազատութիւնը լրտեսելու եւ մեզ Մովսիսական  
5 որէնքներու ծառայութեան մէջ պահելու համար: Բայց  
վայրկեան մը իսկ տեղի չտուինք անոնց, որպէսզի  
վստահ ըլլաք թէ ճշմարիտ էր ինչ որ ձեզի քարոզե-  
ցինք:  
6 Գալով անոնց որոնք եկեղեցւոյ ղեկավարները կը

Համարուէին, ինծի համար բնաւ կարեւորութիւն չու-  
 նի թէ անցեալին ի՛նչ եղած են անոնք: Աստուած մար-  
 դոց միջեւ խարութիւն չի դներ: Արդ, ղեկավար հա-  
 մարուած այդ առաքեալները ոեւէ նոր բան չըսին ին-  
 7 ծի այդ մասին: Ընդհակառակը, երբ տեսան թէ Աստ-  
 ուած ինծի վստահած է հեթանոսներու քարոզութիւ-  
 նը, ինչպէս Պետրոսի յանձնած էր հրեաներու քարո-  
 8 ղութիւնը — որովհետեւ Աստուած ինչպէս Պետրոսի  
 առաքելութիւնը յաջողցուց հրեաներուն մէջ, նոյնպէս  
 ալ իմ առաքելութիւնս յաջողցուց հեթանոսներուն  
 9 մէջ —, այն տան Յակոբոս, Կեփաս եւ Յովհաննէս,  
 որոնք եկեղեցւոյ սրինները կը համարուէին, ճանչցան  
 Աստուծմէ ինծի տրուած շնորհքը, իմ եւ Բառնաբասի  
 ձեռքը թօթուելով հաւանութիւն տուին որ մենք հեթա-  
 նոսներուն մէջ աշխատինք, իսկ իրենք՝ հրեաներուն:  
 10 Միայն խնդրեցին որ Երուսաղէմի աղքատներուն օգնել  
 չմոռնանք. բան մը, որուն համար ես սրտանց աշխա-  
 տեցայ:

## ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԷՆ

### ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

(12. 35-44)

35 Յիսուս առճարին մէջ ուսուցանելու ընթացքին  
 հարցուց ժողովուրդին. «Օրէնքի ուսուցիչները ի՞նչ-  
 պէս կըրնան ըսել թէ Բրիսաոս, խոտաացուած Փրկիչը,  
 36 Դաւիթի սերունդէն է, երբ Դաւիթ ինք Սուրբ Հոգիով  
 ներշնչուած կ'ըսէ.

“Տէրը ըսաւ իմ Տիրոջս.—

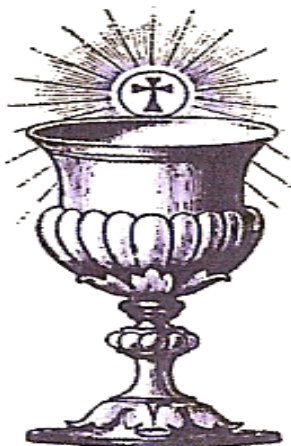
այ կողմս նստէ,

մինչեւ քշնամիներդ ոտքերուդ տակ դնեմ  
 որպէս պատուանդան”:

37 «Եթէ Դաւիթ զայն Տէր կը կոչէ, ինչպէ՞ս ուրեմն  
 Բրիսաոս անոր որդին է»:

38 Ժողովուրդը հաճոյքով մտիկ կ'ընէր Յիսուսի,  
 որ իր ուսուցումները շարունակելով կ'ըսէր. «Ձգո՛ւշ  
 եղէ՛ք օրէնքի ուսուցիչներէն որոնք կը սիրեն փառաւոր  
 39 զգեստներով շքիլ, հրապարակներու վրայ մարդոցմէ  
 յարգալիբ բարեւներ ընդունիլ, ժողովարաններու մէջ  
 առաջին աթոռները դրակել եւ ընթրիքներու ընթաց-  
 40 քին՝ պատուոյ տեղերը: Մէկ կողմէ այբիներուն տու-  
 ները անոնց ձեռքէն կը յախշտակեն, իսկ միւս կողմէ  
 կեղծաւորութեամբ իրենց աղօթքը կ'երկարեն: Ասոր  
 համար աւելի խիստ դատապարտութիւն պիտի ընդու-  
 նին»:

41 Յիսուս կեցած էր տաճարի գանձանակին մօտ եւ  
 կը դիտէր ժողովուրդը, որ դրամ կը նետէր գանձանա-  
 կին մէջ: Ծատ մը հարուստներ մեծ գումարներ նետե-  
 42 ցին: Աղքատ այբի մըն ալ եկաւ եւ նետեց երկու լու-  
 43 մայ, որ հինգ դահեկան կ'ընէ: Յիսուս մօտը կանչեց իր  
 աշակերտները եւ բաւ անոնց. «Վստա՛հ գիտցէ՛ք, որ  
 այս թշուառ այբին բոլորէն շատ դրամ նետած եղաւ  
 44 գանձանակին մէջ, որովհետեւ միւսները իրենց աւե-  
 լորդ գումարներէն նետեցին, մինչ ան՝ հակառակ չքա-  
 ւոր ըլլալուն՝ ինչ որ ունէր նետեց, իր ամբողջ ապ-  
 բուսար»:



# UNDERSTANDING OUR ANCIENT CHRISTIAN FAITH

*In Christ are hid all the treasures of Wisdom and Knowledge*

*Colossians 2:3*

**ՍՈՐՔ ԶԱԿՈՐԴՈՒԹՅԱՆ**

*SOORP HAGHORTOTIUN*

**HOLY COMMUNION**



*Scriptural Reflections*

*I Am the Bread that came down from heaven ... whoever eats this bread, will live forever ...has eternal life and I will raise them up on the last day...they will live in me, and I in them...John 6:51-55; Blessed are they who eat Bread in Kingdom of God, Luke 14:15; ...That you may eat and drink at My table in My kingdom...Luke 22:36 Taste and see the sweet goodness of the lord Ps 34:8.*

## INVITATION TO HOLY COMMUNION

In holiness, let us taste

of the Holy, Holy and precious body and blood

of our Lord and Savior Jesus Christ,

Who having come down from heaven, is now dispensed here among us.

This is life, Hope of Resurrection, Expiation and Forgiveness of Sins.

---

## PRAYERS FOR FAMILY AND FRIENDS RESTING IN CHRIST

Remembering those asleep in the peace of Christ and resting in Heaven;  
who will rise up with Christ in the glory of the Lord.

*May the Lord grant him mercy on that Day. 2 Tim 1:18 "It is a foolish mistake to think that the righteous people die and that their death is a terrible evil... Those who have been faithful will live with Him in His love, for He is kind and merciful to the ones whom he has chosen."*

*Wisdom 3:1 & 9*

### PRAYER

To the souls of the departed, O Christ our God , grant rest and mercy, and to us sinners, grant forgiveness of sins....O God, creator of our spirits and bodies, Who conquered death and vanquished Satan and gave life to the whole world. Grant rest to all Your servants—in the dwelling of light and peace, where there is no pain, no sadness or mourning... We pray, for all the departed, and especially for— who now rests in You forever...Grant eternal rest and have mercy upon all the souls of all our departed and to all us sinners, Grant forgiveness of our transgressions. ...And be mindful of him/her on that great day of the coming of Your Kingdom.